De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Middelbaar Beroepsonderwijs
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Onze referentie
66903244

Bijlagen
1: AWTI-rapport *Praktisch bekeken – Kansen voor practoraten in het mbo*

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Datum 25 november 2026

Betreft Werken aan goed beroepsonderwijs: agenda voor docenten, focus op innovatie en structurele financiering

In onze samenleving en arbeidsmarkt zijn mbo'ers onmisbaar. In het mbo kunnen studenten hun talenten ontplooien en worden zij voorbereid op deelname aan onze samenleving. Bovendien leidt het mbo op voor beroepen waar Nederland op draait. Onderwijs dat alle mbo-studenten de kans biedt om te groeien en zich optimaal te ontwikkelen is daarom van groot belang.

Ik zie dat er in het mbo veel wordt gedaan om de onderwijskwaliteit te behouden en vergroten. Maar er is ook werk aan de winkel. Uit de Staat van het Onderwijs 2026 blijkt dat de kwaliteit van het mbo op onderdelen onder druk staat.[1] Er zijn te grote kwaliteitsverschillen tussen instellingen en opleidingen, terwijl alle studenten moeten kunnen rekenen op onderwijs van kwaliteit.

De kwaliteit van docenten en onderwijsteams is cruciaal voor goed onderwijs.[2] Een goede docent is van onschatbare waarde. De snelle technologische veranderingen, zoals AI en digitalisering, en de verschillende behoeftes van studenten binnen het mbo maken

[1] Inspectie van het Onderwijs (2026), Staat van het Onderwijs 2026.

[2] Zie o.a. J. Scheerens, B. P. Veldkamp en M. R. M. Meelissen (2021), *Onderzoek naar hefbomen voor kwaliteitsverbetering in het onderwijs* en Barber, M., & Mourshed, M. (2007). *How the world's best-performing school systems come out on top*. McKinsey & Company.

het extra belangrijk dat docenten systematisch verbeteren en innoveren. Daarom is het nodig mbo-docenten beter toe te rusten en hen de kans te bieden zich te blijven ontwikkelen. Ik wil samen met docenten en met de sector stappen zetten in het verhogen van de kwaliteit van onderwijspersoneel. Ook neem ik financiële maatregelen die instellingen beter in staat stellen de onderwijskwaliteit te verhogen. Ik ben voornemens vanaf 2029 een bedrag dat oploopt tot circa € 148 miljoen per jaar vanuit de huidige kwaliteitsmiddelen over te hevelen naar de lumpsum. Zo geef ik verder invulling aan één van mijn speerpunten voor het mbo: de basis op orde.[3]

[3] Beleidsbrief 2026-2030 voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Kamerstukken II 2025/2026, 36800-VIII-148.

Uitdagingen voor de onderwijskwaliteit in het mbo
Bevlogen professionals in het mbo werken dag in dag uit aan goed onderwijs. Onderwijs van kwaliteit resulteert in brede leeropbrengsten voor studenten. Het mbo brengt studenten kennis, vaardigheden en (professionele) houdingen bij die nodig zijn om duurzaam te kunnen participeren op de arbeidsmarkt en in de samenleving. Of om een vervolgopleiding te kunnen starten.

Er gaat veel goed in het mbo. Een belangrijke kracht is dat studenten tijdens hun opleiding daadwerkelijk ervaring opdoen in de beroepspraktijk. 97% van de onderzochte opleidingen krijgt van de Inspectie van het Onderwijs (hierna: de Inspectie) een voldoende voor beroepspraktijkvorming. Ook is het mbo in staat om studenten met uiteenlopende ondersteuningsbehoeften te begeleiden. De inspectie constateert dat de onderzochte opleidingen op dit punt overwegend goed functioneren: 95% krijgt een voldoende voor ontwikkeling en begeleiding. Ook beoordeelt de Inspectie een groot aantal opleidingen in hun steekproeven met voldoendes op bijvoorbeeld de veiligheid op school en het examineren en diplomeren.[4] De monitoring van de Werkagenda mbo laat zien dat de tevredenheid van studenten over de lessen basisvaardigheden voorzichtig verbetert en het eerstejaarssucces toeneemt.[5] Daarnaast heeft het Kwaliteitsnetwerk MBO zich met subsidie van OCW ontwikkeld tot een professioneel samenwerkingsverband dat mbo-instellingen helpt om de onderwijskwaliteit continu te verbeteren.

Maar de monitoring van de Werkagenda mbo en de Staat van het Onderwijs van de Inspectie laten ook zien dat er werk aan de winkel is en de kwaliteit op onderdelen onder druk staat. In deze brief ga ik in op vier verbeteropgaven voor de onderwijskwaliteit.

Te grote kwaliteitsverschillen tussen opleidingen
Ondanks de dagelijkse inzet van instellingen voor verbetering, zijn er opleidingen met kwaliteitsproblemen. De Inspectie heeft zorgen geuit over het studiesucces van verschillende mbo-opleidingen en roept instellingen op maatregelen te nemen om de resultaten te verbeteren. Bij de steekproeven beoordeelde de Inspectie de kwaliteitszorg in het mbo bij 18% van de opleidingen als onvoldoende.[6] De Algemene Rekenkamer constateert dat de kwaliteit van de onderwijsloopbaan van de studenten afhangt van de instelling en docenten waar zij hun opleiding of stage volgen.[7]

Toename complexe ondersteuningsbehoeften van mbo-studenten
Mbo-instellingen krijgen steeds vaker te maken met complexe hulp- en ondersteuningsvragen van studenten. Dit vraagt veel tijd en aandacht van docenten en onderwijsteams. Hierdoor stijgt de werkdruk en wordt er een groot beroep gedaan op hun pedagogische vaardigheden, waardoor er minder tijd is om het onderwijs te verzorgen en te verbeteren.[8]

[4] Inspectie van het Onderwijs (2026), Staat van het Onderwijs 2026.

[5] Monitor Werkagenda mbo en Stagepact 2023-2027. Voortgangsrapportages deelonderzoeken en synthese 2026.

[6] Inspectie van het Onderwijs (2026), Staat van het Onderwijs 2026.

[7] Algemene Rekenkamer (2024), Op weg naar gelijke kansen in het middelbare beroepsonderwijs.

[8] Inspectie van het Onderwijs (2026), Bezorgd en betrokken.

De taalvaardigheid van mbo-studenten daalt
Daarnaast vind ik het zorgwekkend dat het niveau van taalvaardigheid blijft dalen. Veel vmbo-leerlingen komen met een taalachterstand het mbo binnen. Uit de Staat van het Onderwijs blijkt dat 32,4% van de gediplomeerde mbo-2 studenten het 2F-zelfredzaamheidniveau voor Nederlands niet haalt. Op niveau 4 haalt 38,1% het 3F-niveau niet.[9]

Onderzoek en innovatie zijn niet overal onderdeel van de onderwijspraktijk
Ten slotte constateer ik dat onderzoek en innovatie in het mbo nog niet overal onderdeel uitmaakt van de dagelijkse onderwijspraktijk. Terwijl ik dit wel noodzakelijk vind voor het continue verbeteren van de onderwijskwaliteit. Het aantal practoraten is de afgelopen jaren gegroeid, maar instellingen geven aan dat verdere stappen nodig zijn om onderzoek en innovatie duurzaam te verankeren.[10] Onderwijsteams moeten om actueel en effectief onderwijs te kunnen bieden doorlopend in spelen op veranderingen. Zoals ontwikkelingen in beroepen, technologie, overheidsbeleid of pedagogisch-didactische inzichten. Voor het werken met AI geldt bijvoorbeeld dat slechts 28% van de mbo-docenten zich competent voelt om AI in te zetten in hun lessen, terwijl mbo-studenten opgeleid worden voor een arbeidsmarkt waarin AI op veel plekken een rol speelt.[11]

Gedeelde verantwoordelijkheid van mbo-instellingen, onderwijsteams en overheid
Het bieden van goede onderwijskwaliteit en het aanpakken van bovenstaande uitdagingen zijn een gezamenlijke verantwoordelijkheid van mbo-instellingen, onderwijsteams, leerbedrijven en de overheid. Goed onderwijs ontstaat in de praktijk, bij docenten, onderwijsteams en praktijkopleiders die met gestructureerd onderwijs en goede begeleiding het verschil maken.

Mbo-instellingen staan aan de lat voor de kwaliteit van het onderwijs dat zij verzorgen. De overheid financiert mbo-instellingen en stelt kaders vast in wet- en regelgeving waar onderwijsbesturen zich aan moeten houden. Bijvoorbeeld door eisen te stellen aan onderwijstijd, docenten en examinering. De Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op de naleving van deze eisen. Als minister ben ik stelselverantwoordelijk voor de onderwijskwaliteit van het mbo. Het is mijn taak de kwaliteit te waarborgen. Het mbo moet alle studenten een stevige basis bieden voor hun verdere toekomst. Ik voel deze verantwoordelijkheid in het bijzonder voor de studenten die in het mbo hun startkwalificatie halen.

Daar wordt op verschillende fronten hard aan gewerkt, bijvoorbeeld met de aanpak van voortijdig schoolverlaten (vsv) en de aanpak basisvaardigheden.
Ik informeer uw Kamer deze week in een aparte brief over het onderwijs en de examinering van het Nederlands, het Engels en het Fries. Met het wetsvoorstel vereisten mbo-docenten basisvaardigheden dat ik onlangs aan uw Kamer heb aangeboden, versterk ik de kwaliteit van docenten Nederlands, rekenen en burgerschap.[12] Ook informeer ik de Kamer op korte termijn over mijn inzet op gelijke kansen in het mbo en deel ik voor het einde van het jaar mijn brief over AI in het vervolgonderwijs. Maar er is

[9] Inspectie van het Onderwijs (2026), Staat van het Onderwijs 2026.

[10] Monitor Werkagenda mbo en Stagepact 2023-2027. Voortgangsrapportages deelonderzoeken en synthese 2026.

[11] Ixperium (2025), Monitor leren en lesgeven met ICT: AI in het mbo onderwijs.

[12] Kamerstukken II 2025/2026, 37 049, nr. 2.

meer nodig om het mbo verder te verbeteren en de vier verbeteropgaven aan te pakken.

Agenda voor de kwaliteit van het onderwijspersoneel
De kwaliteit van het mbo staat of valt met de kwaliteit van het onderwijspersoneel. Docenten en onderwijsteams maken dagelijks het verschil voor studenten. Om de onderwijskwaliteit te verbeteren en de verschillen tussen instellingen te verkleinen, stel ik samen docenten en met de sector een actiegerichte agenda op. Deze agenda bevat acties om de kwaliteit van docenten, onderwijsteams en leidinggevenden in het mbo verder te versterken. In de eerste helft van 2027 ga ik in gesprek met onderwijsprofessionals om de agenda te ontwikkelen. De agenda richt zich in ieder geval op drie speerpunten: de opleiding van docenten, professionaliseren en evidence-informed werken.

1. Opleiden van docenten
Om startbekwaam aan de slag te gaan, is het belangrijk dat alle mbo-docenten beschikken over sterke didactische, pedagogische en vakinhoudelijke vaardigheden. Uit de praktijk blijkt dat mbo-docenten zich nog niet altijd goed toegerust voelen om les te geven. De Inspectie wijst op verbeterpunten in de kwaliteit van trajecten voor het Pedagogisch Didactisch Getuigschrift (PDG).[13]
De sector is hiermee aan de slag. Het verder versterken van de opleiding van docenten is daarom een eerste speerpunt.

2. *Professionaliseren*
Docenten moeten zich doorlopend ontwikkelen om vakbekwaam te blijven. Continue professionalisering en evidence-informed werken moeten daarom onderdeel te zijn van de kwaliteitscyclus van onderwijsteams en ingebed zijn in de dagelijkse praktijk. Leidinggevenden spelen hierin een cruciale rol. Zij moeten een kwaliteitscultuur stimuleren, zorgen voor de goede randvoorwaarden en zelf blijven groeien.

Om inzicht te krijgen in de huidige praktijk heb ik CINOP gevraagd te onderzoeken hoe mbo-docenten zich nu blijven ontwikkelen, welke ondersteuning ze hierbij ontvangen en waar behoeften voor extra ondersteuning liggen. Dit onderzoek is naar verwachting begin 2027 gereed. De inzichten benut ik bij het opstellen van de agenda.

3. Evidence informed werken
Voor goed onderwijs is het belangrijk dat onderwijsteams hun onderwijs continue verbeteren, op basis van kennis uit onderzoek en praktijk. Het samenkomen van onderwijspraktijk, innovatie en onderzoek mag niet beperkt te blijven tot mooie voorbeelden bij individuele instellingen of docenten. Ik wil onderwijsteams beter faciliteren om evidence-informed te werken, zodat het verbeteren van het onderwijs structureel ingebed wordt. Ik zie daarom een gedeelde verantwoordelijkheid met mbo-instellingen en partners om samen de landelijke en lokale kennis- en innovatie-infrastructuur verder te ontwikkelen.

Samenhang met de Lerarenstrategie
De Agenda kwaliteit onderwijspersoneel werk ik uit in samenhang met bestaande initiatieven, zoals de Nationale Aanpak Professionalisering Leraren (NAPL), één fundament voor de lerarenopleidingen en de investeringen van dit kabinet in

[13] Inspectie van het Onderwijs (2025), Zij-instroom in beroep van docent in het mbo.

zij-instroom. Ook ga ik in op de verbinding met de aanpak van tekorten aan mbo-docenten en het samen opleiden in de onderwijsregio's. Voldoende en goed onderwijspersoneel is immers van groot belang voor onderwijs van kwaliteit.
Ik werk hierbij samen met de staatssecretaris van Onderwijs en Emancipatie. De staatssecretaris en ik sturen in december een stand van zaken over de Lerarenstrategie, waarin we ingaan op een aantal van deze trajecten. Eind 2027 deel ik de uitgewerkte agenda kwaliteit onderwijspersoneel met de Kamer.

Doorontwikkelen van de kennis- & innovatie-infrastructuur
Om de kwaliteit van het mbo te versterken, is een sterke kennis- en innovatie-infrastructuur essentieel. Deze infrastructuur bestaat uit verschillende onderdelen, zoals de Centers for Teaching & Learning (CTL), waar alle ondersteuning voor onderwijsteams wordt gebundeld. Alle mbo-instellingen hebben zich als doel gesteld om voor 2032 een CTL te realiseren. In een CTL worden onderwijsteams geïnspireerd en ondersteund bij onderwijsvernieuwing, onder andere door kennisdeling, samenwerking met practoraten en professionalisering in wisselwerking met (huis)academies. Deze CTL's worden gevoed door een aantal landelijke organisaties.

Het Nationaal Kennisinstituut Onderwijs (NKO) zorgt voor de ontwikkeling en verspreiding van gevalideerde kennis over onderwijs en stimuleert het gebruik hiervan. Ik investeer € 17 miljoen per jaar in het NKO en ik verwacht dat dit leidt tot meer onderzoek in het mbo, betere samenwerking tussen het NKO, de CTL's en practoraten, en een effectievere kennisdeling gericht op professionals in het mbo.[14] Daarnaast ondersteun ik KLIMmbo met subsidie. KLIMmbo helpt mbo-instellingen en onderwijsprofessionals bij de implementatie van nieuwe wetgeving en kaders vanuit de overheid.

Practoraten als aanjager van innovatie
Bovendien hebben practoraten een belangrijke rol in de kennis- en innovatie infrastructuur. Hun praktijkgerichte onderzoek draagt bij aan onderwijsvernieuwing, innovatie en de regionale economie. De Adviesraad voor Wetenschap, Technologie en Innovatie (AWTI) heeft in het bijgevoegde rapport *Praktisch bekeken – Kansen voor practoraten in het mbo* geadviseerd om vanuit de overheid het onderzoek in het mbo beter te benutten als aanjager van innovatie. De AWTI adviseert om basisfinanciering van practoraten structureel te maken en de onderzoekstaak van het mbo wettelijk vast te leggen.

In het eerste kwartaal van 2027 kom ik met een beleidsreactie op dit rapport. Ik ga dan in op de aanbevelingen van de AWTI. Ik schets daarbij de samenhang tussen practoraten, de Talentstrategie en het Regionaal Investeringsfonds mbo (RIF), waar dit kabinet € 28 miljoen voor uittrekt. Ook informeer ik uw Kamer daarbij over de investering van dit kabinet die oploopt tot € 17 miljoen per jaar om praktijkgericht onderzoek gericht op innovatie en maatschappelijke opgaven uit te bouwen.
Vooruitlopend op mijn beleidsreactie neem ik nu het besluit om de financiering van de practoraten die gericht zijn op het verbeteren van de onderwijskwaliteit na 2028 mogelijk te maken via de lumpsum. Basisfinanciering in de lumpsum vind ik passend voor het continueren van deze practoraten, omdat het verbeteren van het onderwijs onder de wettelijke taak van het mbo valt.

[14] Kamerstukken II 2025/2026, 31 524, nr. 711.

Structurele financiering voor onderwijskwaliteit in het mbo
Om werken in het mbo aantrekkelijk te houden voor docenten en goede onderwijskwaliteit te waarborgen, blijf ik inzetten op verbetering van het carrièreperspectief. Tot en met 2031 is € 142 miljoen per jaar beschikbaar voor de doelen uit de Werkagenda mbo: professionalisering, inschaling, werkdrukvermindering en begeleiding van startende docenten.[15]

Daarnaast werk ik aan de herziening van de bekostiging om mbo-instellingen in heel Nederland structureel in staat te stellen kwalitatief goed, relevant en toegankelijk onderwijs te blijven bieden. In mijn brief hierover gaf ik aan dat ik onderzoek op welke wijze mbo-instellingen via de lumpsum beter in positie kunnen worden gebracht om hun kerntaken goed uit te voeren. Ik neem daar nu een besluit over dat ik verwerk bij de voorjaarsnotabesluitvorming.

Ik wil mbo-instellingen structureel beter toerusten om te werken aan onderwijskwaliteit en te investeren in de kwaliteit van het onderwijspersoneel. Ik hevel daarom vanaf 2029 een bedrag dat oploopt tot circa € 148 miljoen per jaar vanuit de huidige tijdelijke kwaliteitsmiddelen over naar de lumpsum.

Met dit besluit maak ik de financiering stabieler en eenvoudiger, zodat instellingen langdurige maatregelen kunnen doorzetten en verbeteren. Ik vergroot het aandeel van de lumpsum in de totale financiering van het mbo, naast de opgavegerichte middelen waarmee effectieve sturing met focus mogelijk wordt.
De ruimte die de lumpsum biedt is daarbij niet vrijblijvend. Het vraagt om transparantie en verantwoording. Zo is het bieden van zicht op onderwijskwaliteit dat verder gaat dan de onderwijsresultaten alleen, nodig om als instellingen en docententeams van elkaar te leren.

Kwaliteitscultuur, teamleren en practoraten gericht op onderwijsverbetering
De overheveling naar de lumpsum biedt instellingen en onderwijsteams meer rust en ruimte om evidence-informed onderwijsverbetering structureel in te bedden in de praktijk. Dit draagt bij aan een betere kwaliteitscultuur en helpt bij thema's als kansengelijkheid, basisvaardigheden en de Talentstrategie. Instellingen kunnen deze middelen bijvoorbeeld gebruiken voor de ontwikkeling van taalonderwijs in mbo-praktijksituaties, het toepassen van kennis uit de investeringen in NKO,

[15] Kamerstukken II 2025/2026, 31 524, nr. 711.

het verder doorontwikkelen van hun CTL of voor practoraten gericht op onderwijsverbetering. Het versterken van evidence-informed werken en leren en verbeteren als onderwijsteam zijn van belang voor de Agenda kwaliteit onderwijspersoneel.

Passende begeleiding en ondersteuning van studenten
Goed onderwijs vereist dat studenten gezien, begeleid en ondersteund worden. Instellingen geven aan dat de grenzen van de huidige mogelijkheden steeds zichtbaarder worden. Er is meer tijd en expertise nodig voor het signaleren van hulpvragen, het begeleiden van studenten naar passende ondersteuning, differentiatie in het onderwijs en het volgen van hun studievoortgang. Met het overhevelen van middelen naar de lumpsum kunnen instellingen de begeleidingscapaciteit structureel vergroten en hun deskundigheid versterken.
Zo kunnen zij hun onderwijs (en examinering) inrichten met oog voor een diverser wordende studentenpopulatie, met uiteenlopende leerstijlen, achtergronden en ondersteuningsbehoeften.

Tot slot
Goed onderwijs voor alle mbo-studenten vraagt om sterke docenten en onderwijsteams die zich blijven ontwikkelen. Met de Agenda kwaliteit onderwijspersoneel, de doorontwikkeling van de kennis- en innovatie infrastructuur en mijn keuze voor structurele financiering wil ik te grote verschillen in kwaliteit tussen opleidingen voorkomen. Ook wil ik onderwijsteams in staat stellen het onderwijs doorlopend aan te passen aan veranderingen in de wereld om ons heen.

Deze stappen zijn nodig om het mbo toe te rusten nu én in de toekomst goed onderwijs te bieden aan onze studenten. Vanwege de snelle (technologische) ontwikkelingen die van invloed zijn op de beroepen waarvoor het mbo opleidt. Vanwege de toenemende diversiteit van de studenten in het mbo. En vanwege de daling van het aantal studenten, die de noodzaak en kansen voor samenwerking in het onderwijs onderstreept.

Ik kijk ernaar uit om samen met de mbo-sector verder te werken aan de kwaliteit van het onderwijs. Daarbij richten we ons op wat docenten en studenten vandaag nodig hebben. En zorgen we dat het mbo kan blijven inspelen op de veranderingen van morgen. Met uw Kamer ga ik graag in gesprek over mijn aanpak. Want iedere student verdient het allerbeste onderwijs dat voorbereidt op de toekomst.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Rianne Letschert